

Управління ризиками розпорядження майновими правами інтелектуальної власності

Усатенко В.Д., студ. ФЕЛ, Чікін С.В., к.т.н. доц.

Важливою частиною управління розпорядженням майновими правами інтелектуальної власності є управління ризиками.

Ризик (з точки зору власника майнових прав інтелектуальної власності) - це зовнішні або внутрішні фактори та події, що можуть мати несприятливий вплив на результати розпорядження правами у вигляді недоотримання очікуваних доходів або інших переваг.

Управління ризиками – процес, який включає ідентифікацію ризиків, їх вимірювання та оцінку, розроблення заходів щодо мінімізації їхніх наслідків та контроль за впровадженням цих заходів.

Метою управління ризиками розпорядження майновими правами інтелектуальної власності є збереження найбільш вигідних умов передання прав з одночасним забезпеченням збереження інтересів інших зацікавлених сторін:

інших співвласників майнових прав інтелектуальної власності (за наявності);

інших засновників господарського товариства;

господарського товариства;

державних органів;

інших сторін.

Негативні наслідки ризиків можуть проявлятися у прямому вигляді – як зменшення або втрата ринкової вартості прав інтелектуальної власності чи вартості корпоративних прав, та у опосередкованому вигляді – як встановлення певних обмежень на можливість досягнення цілей інвестування майнових прав інтелектуальної власності.

Як у будь-якій господарської діяльності повністю виключити дію негативних факторів неможливо, тому управління ризиками в процесі розпорядження правами інтелектуальної власності повинно забезпечувати якнайменше:

- розуміння існування ризиків та визначення ступеню їх негативного впливу;
- наявність конкретного плану дій з компенсації тмкого впливу;
- врахування рдзdkів при складанні договорів з передання майнових прав інтелектуальної власності до статутного капіталу.

Основні ризики інвестування майнових прав інтелектуальної власності поділяються на:

- специфічні ризики, пов'язані з розпорядженням та використанням об'єкта інтелектуальної власності;
- інвестиційні ризики;
- загальні ризики господарської діяльності.

До специфічних ризиків на етапі внесення майнових прав інтелектуальної власності до статутного капіталу господарського товариства відносяться:

1. Недостовірне або неадекватне визначення вартості прав, обумовлене проблемами ідентифікації об'єкту інтелектуальної власності, складністю отримання бази для порівняння та оцінки.
2. Можливість припинення дії охоронного документу або визнання його недійсним, можливість пред'явлення вимог з боку третіх осіб.
3. Втрата ринкових переваг від використання об'єкту інтелектуальної власності внаслідок появи на ринку нових об'єктів інтелектуальної власності та рішень.
4. На етапі створення товариства внесення майнових прав інтелектуальної власності в оплату за акції передусь державної реєстрації товариства. Цивільно-правові угоди укладені до моменту реєстрації товариства визнаються такими, що укладені з товариством тільки за умови їх подальшого схвалення товариством.
5. Значна тривалість процесу отримання охоронного документу на об'єкт права інтелектуальної власності від дати пріоритету до дати видачі свідоцтва.

До основних інвестиційних ризиків внесення майнових прав інтелектуальної власності до статутного капіталу господарського товариства відносяться:

1. Ризик неефективної господарської діяльності товариства – емітента корпоративних прав внаслідок невдалої стратегії господарювання або значних змін у його діяльності, що ведуть до значного зменшення вартості його цінних паперів або часток (паїв) у статутному капіталі.
2. Ризик застосування емітентом корпоративних прав несприятливої для інвестора дивідендної політики.
3. Фінансовий ризик у вигляді стримкого зростання вартості обліку корпоративних прав.

До загальних ризиків підприємницької діяльності відносяться:

1. Ризик форс-мажорних обставин - вплив непередбачених обставин на процес розпоряджання правами їх власником (стихійні лиха та інше);
2. Правовий ризик - зміни законодавства України щодо порядку розпоряджання майновими правами ІВ або законодавства про господарські товариства, цінні папери та фондовий ринок;
3. Макроекономічний ризик - виникає через несприятливі зміни економічної ситуації в країні в цілому (економічна криза).
4. Інфляційний ризик.

Рішення щодо управління ризиками можуть стосуватися, зокрема, уникнення ризику: відмову від його прийняття; його мінімізацію [1].

Перелік посилань

1. Постанова правління Національного банку України «Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України» № 361 від 02.08.2004 р.[Електронний ресурс]//Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0361500-04&c=1>